

Monitoring medija, 2/2011

Programska raznolikost na lokalnim i regionalnim televizijama u Hrvatskoj

Ana Lulić*

Cilj istraživanja je pokazati koliko programi lokalnih i regionalnih televizija pridonose javnom interesu društveno korisnim programima (programi za etničke i nacionalne manjine u Hrvatskoj, informativni program i kulturna raznolikost), a polazna pretpostavka je da pridonose više od nacionalnih kanala, možda i zbog doprinosa Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija. Među ostalim polaznim pretpostavkama je i ona da će na lokalnim i regionalnim televizijama biti manja koncentracija zabavnih i dramskih programa u odnosu na nacionalne televizije. Pretpostavka je da će domaći programi imati visoku, a uvozni nisku društvenu važnost, te da je na lokalnim i regionalnim televizijama značajno veća koncentracija domaće proizvodnje nego na nacionalnim televizijama.

Istraživanje je provedeno metodom analize sadržaja programskih vodiča, na prigodnom uzorku od dva tjedna programa u 2010. godini (od 20. do 26. veljače te od 27. veljače do 5. ožujka) dvanaest lokalnih i regionalnih televizija (Otvorena televizija (OTV), Zagrebačka televizija (Z1), Nezavisna televizija (NET), Kanal RI, Riječka televizija (RITV), Televizija Jadran, Televizija Dalmacija, Nezavisna istarska televizija (NIT), Televizija Slavonije i Baranje (STV), Varaždinska televizija (VTV), Čakovečka televizija (ČKTV) i Splitska televizija), s već objavljenim rezultatima dosadašnjih istraživanja vezanih za tri nacionalne televizije (HRT, RTL Televizija i Nova TV) (Peruško, 1999, 2009). Istraživanje je obuhvatilo i pitanje koliko podrijetlo programa utječe na društvenu važnost.

Analiza sadržaja programskih vodiča i televizijskog rasporeda na internetskim stranicama obuhvatila je uzorak od 2756 emitiranih emisija – jedinica analize, koje su kategorizirane u žanrove u tri veće grupe programa: informativni (društveno korisni), zabavni i dramska fikcija, kao što je prikazano u Tablici 3. Ostale informacije koje su kodirane u istraživanju su kanal, naziv emisije, početak i kraj emitiranja, trajanje u minutama, podrijetlo proizvodnje i repriza. Kasnije su dodane i kategorije društveni značaj te prime time/non-prime time. Kodna matrica preuzeta je iz Peruško (2009) i Ward (2006).

* Istraživanje je dio diplomskog rada na diplomskom Studiju novinarstva Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu pod mentorstvom prof.dr. Z. Peruško, listopad 2010.

Tablica 1. Kodiranje: kategorije televizijskog programa

Izvor: Peruško (2009) Javni interes i djelovanje televizije u Hrvatskoj

Fikcija/dramski program	Zabava	Informativni program (visoka društvena vrijednost)	Ostalo (ništa od navedenog)
Komedija	TV uz doručak	Umjetnost i kultura	najave, reklame itd.
Drama	Sport	Potrošačke teme	
Film	Chat i talk show	Aktualnosti	
Sapunica	Dječji	Dokumentarni program	
Serijska	Hobiji i slobodno vrijeme	Povijest	
Miniserijska	Ljudske priče	Magazini (obično politički)	
	Lagana zabava	Priroda i životinjski svijet	
	Glazba (pop i folk)	Vijesti	
	Kvizovi i natjecanja	Politički intervju i rasprave	
		Znanstveni i obrazovni program	
		Vjerski program	

Programska raznolikost i zastupljenost žanrova

Analiza programskog sadržaja lokalnih i regionalnih televizija (Tablica 2) pokazala je da su od 25 vrsta žanrova koji su korišteni u kodiranju, najmanje zastupljeni programi povijesnog žanra i komedije, pa tako čak deset od 12 televizija tijekom dva tjedna (koja su obuhvaćena u istraživanju) nije emitirala emisije tog sadržaja. Jedine iznimke su Splitska TV i Varaždinska TV (11% i 6.45 % povijesnog programa) te Z1 i RITV (1.64% i 6.82% komedije). Sapunice, televizija uz doručak, dramski i religiozni program, također su slabo zastupljeni u programu lokalnih i regionalnih televizija te četiri televizije – OTV, Kanal RI, Splitska TV i NIT, u svom programu nema niti jednu emisiju koja bi spadala u bilo koji od četiri prethodno spomenuta žanra. Žanrovi kvizovi i natjecanja te priroda i životinjski svijet isto nisu ravnomjerno zastupljeni na svim televizijama, kod polovice njih uopće se ne emitira sadržaj te vrste, a kod četiri televizije (OTV, Kanal RI, Splitska TV i TV Dalmacija) ne emitiraju se emisije ni jednog ni drugog žanra.

No, s druge strane na skoro svim televizijama mogu se naći emisije informativnih (društveno korisnih) žanrova poput potrošačkih tema, magazina, umjetnosti i kulture, aktualnosti i dokumentaraca. Prema očekivanjima, žanr koji se pojavljuje na programu svih 12 televizija su vijesti, s tim da najveći udjel vijesti u programu ima Televizija Slavonije i Baranje (30.77%), dok najmanji ima OTV (4.67%).

Tablica 2. Distribucija žanrova na lokalnim i regionalnim kanalima u Hrvatskoj, 2010. godina

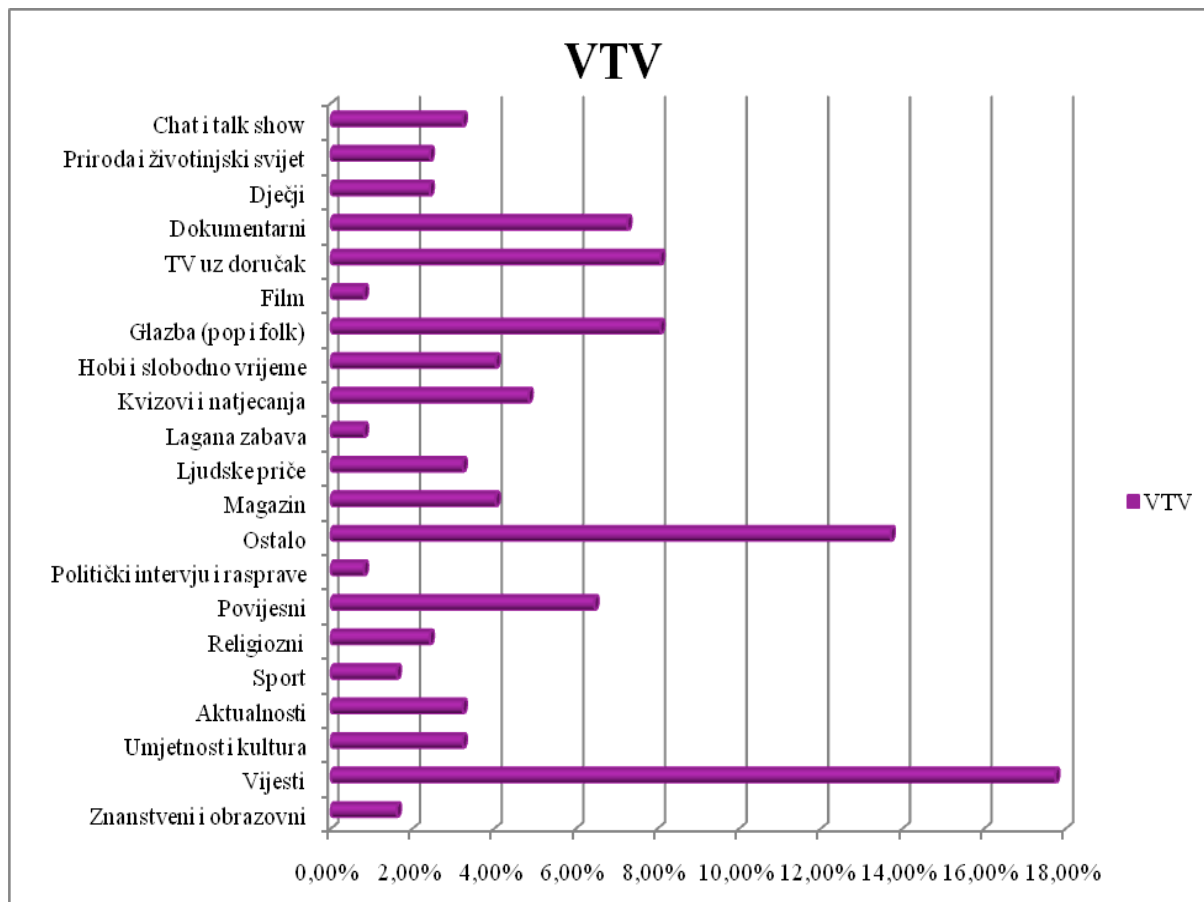
ŽANR	KANAL											
	OTV	Z1	NET	KANAL RI	RITV	TV JADRAN	TV DALMACIJA	SPLITSKA TV	NIT	STV	VTV	ČKTV
Znanstveni i obrazovni	0,00 %	4,10 %	2,65 %	0,00%	1,14 %	0,00%	1,27%	0,00%	0,00 %	0,00 %	1,61 %	3,85 %
Vijesti	4,67 %	4,92 %	5,31 %	14,00 %	5,68 %	6,32%	6,33%	9,00%	20,59 %	30,77 %	17,74 %	14,10 %
Umjetnost i kultura	1,87 %	5,74 %	1,77 %	3,00%	13,64 %	6,32%	0,00%	0,00%	5,88 %	4,40 %	3,23 %	1,28 %
Aktualnosti	23,83 %	6,56 %	1,77 %	10,00 %	7,95 %	2,11%	10,13%	0,00%	14,71 %	13,19 %	3,23 %	19,23 %
Sport	2,80 %	1,64 %	0,88 %	3,00%	0,00 %	1,05%	2,53%	0,00%	1,47 %	2,20 %	1,61 %	2,56 %
Sapunice	0,00 %	0,00 %	9,29 %	0,00%	0,00 %	0,00%	6,33%	0,00%	0,00 %	1,10 %	0,00 %	6,41 %
Religiozni	0,93 %	0,00 %	0,00 %	0,00%	0,00 %	1,05%	1,27%	0,00%	0,00 %	0,00 %	2,42 %	0,00 %
Povijesni	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00%	0,00 %	0,00%	0,00%	11,00 %	0,00 %	0,00 %	6,45 %	0,00 %
Potrošačke teme	0,93 %	1,64 %	6,19 %	8,00%	0,00 %	6,32%	0,00%	12,00 %	20,59 %	7,69 %	0,00 %	2,56 %
Politički intervjui i rasprave	0,00 %	0,82 %	0,00 %	2,00%	0,00 %	0,00%	0,00%	0,00%	2,94 %	4,40 %	0,81 %	1,28 %
Ostalo	0,00 %	11,48 %	16,81 %	34,00 %	23,86 %	13,68 %	40,51%	0,00%	0,00 %	0,00 %	13,71 %	2,56 %
Magazin	3,74 %	8,20 %	0,88 %	4,00%	0,00 %	8,42%	0,00%	0,00%	4,41 %	3,30 %	4,03 %	2,56 %
Ljudske priče	4,67 %	4,92 %	0,88 %	5,00%	0,00 %	0,00%	2,53%	0,00%	2,94 %	4,40 %	3,23 %	2,56 %
Lagana zabava	3,74 %	0,82 %	26,11 %	2,00%	6,82 %	7,37%	0,00%	11,50 %	0,00 %	0,00 %	0,81 %	2,56 %
Kvizovi i natjecanja	0,00 %	2,46 %	0,00 %	0,00%	6,82 %	0,00%	0,00%	0,00%	0,00 %	7,69 %	4,84 %	2,56 %
Komedija	0,00 %	1,64 %	0,00 %	0,00%	6,82 %	0,00%	0,00%	0,00%	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Hobi i slobodno vrijeme	8,41 %	3,28 %	0,00 %	6,00%	0,00 %	3,16%	2,53%	2,50%	1,47 %	2,20 %	4,03 %	2,56 %
Glazba (pop i folk)	21,96 %	20,49 %	5,75 %	2,00%	9,09 %	7,37%	8,86%	4,00%	2,94 %	0,00 %	8,06 %	11,54 %
Film	2,80 %	0,82 %	2,65 %	0,00%	1,14 %	0,00%	6,33%	0,50%	0,00 %	2,20 %	0,81 %	8,97 %
Drama	0,00 %	1,64 %	1,33 %	0,00%	0,00 %	0,00%	1,27%	0,00%	0,00 %	5,49 %	0,00 %	0,00 %
TV uz doručak	0,00 %	0,00 %	2,65 %	0,00%	5,68 %	13,68 %	0,00%	0,00%	0,00 %	0,00 %	8,06 %	0,00 %
Dokumentarni	2,80 %	5,74 %	1,77 %	1,00%	0,00 %	1,05%	0,00%	40,00 %	5,88 %	2,20 %	7,26 %	2,56 %

Lulić, A. Programska raznolikost na lokalnim i regionalnim televizijama u Hrvatskoj
Monitoring medija, 2/2011

Dječji	12,1 5%	8,20 %	10,6 2%	0,00%	10,2 3%	7,37%	2,53%	7,00%	1,47 %	8,79 %	2,42 %	7,69 %
Priroda i životinjski svijet	0,00 %	0,00 %	0,88 %	0,00%	0,00 %	6,32%	0,00%	0,00%	1,47 %	0,00 %	2,42 %	1,28 %
Chat i talk show	4,67 %	4,92 %	1,77 %	6,00%	1,14 %	8,42%	7,59%	2,50%	13,2 4%	0,00 %	3,23 %	1,28 %
UKUPNO	100, 00%	100, 00%	100, 00%	100,00 %	100, 00%	100,00 %	100,00%	100,00 %	100, 00%	100, 00%	100, 00%	100, 00%

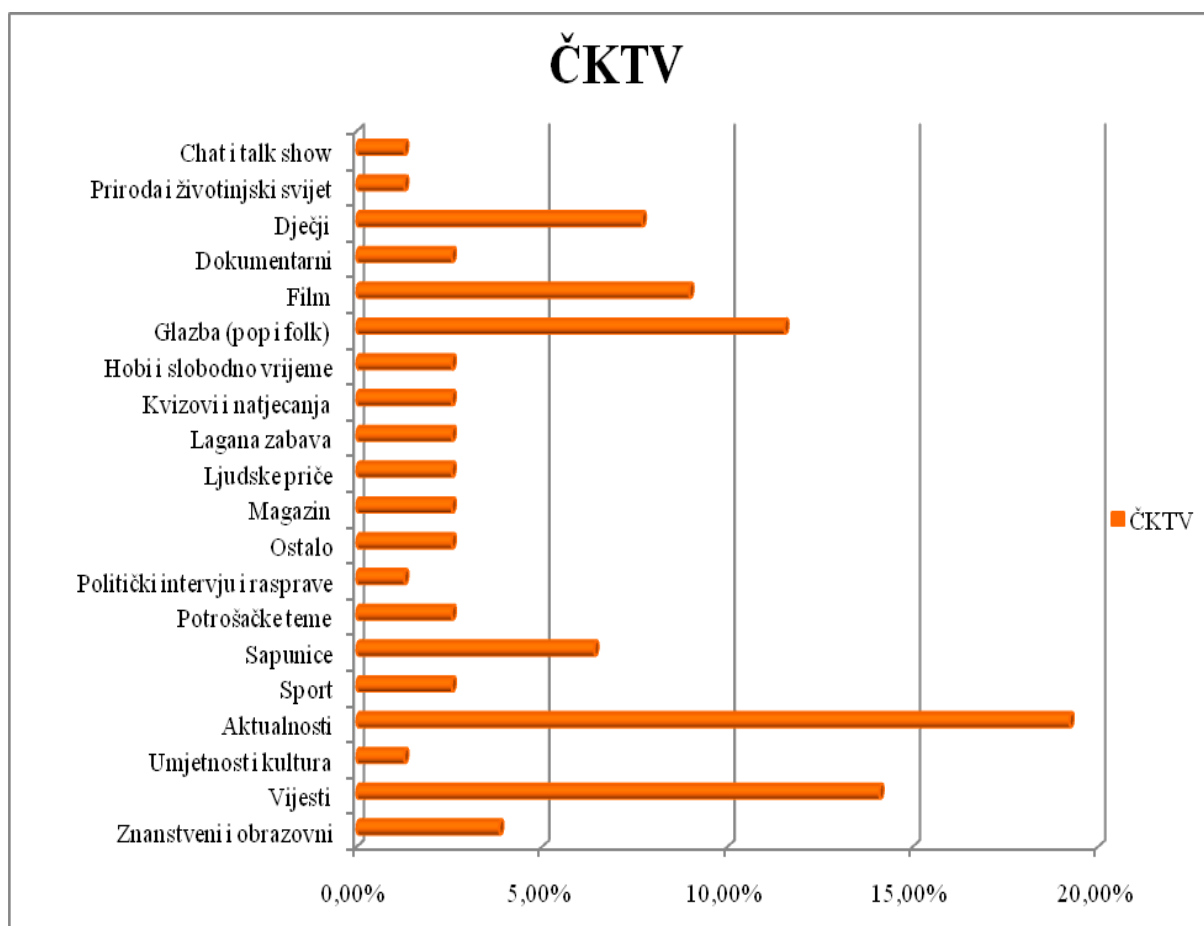
Varaždinska televizija (VTV) (Graf 1.) prednjači prema programskoj raznolikosti i distribuciji žanrova, a slijede je Čakovečka televizija (Graf 2) i Zagrebačka televizija (Graf 3). Najveći dio programa VTV-a otpada na vijesti, čak 17.74%, a drugo i treće mjesto zauzimaju žanrovi zabavnog programa televizija uz doručak (8.06%) i glazba (8.06%). Visoki udjel programa zauzimaju dokumentarne (7.26%) i povijesne (6.45%) emisije. Ostali žanrovi informativnog i zabavnog programa podjednako su zastupljeni pa tako kvizovi i natjecanja (4.84%), hobi i slobodno vrijeme (4.03%) i magazin (4.03%) su sličnih omjera. Žanrovi umjetnost i kultura, aktualnosti, ljudske priče te chat i talk show zastupljeni su po 3.23%. Najlošije su zastupljeni žanrovi fikcije, pa sapunica, komedije i drame uopće nema na programu, dok je film zastupljen s niskih 0.81%. Zanimljivo, na Varaždinskoj televiziji je i najveći udjel religioznog programa (2.42%) od svih ostalih televizija u istraživanju.

Graf 1. Distribucija žanrova na Varaždinskoj televiziji (VTV), 2010. godina

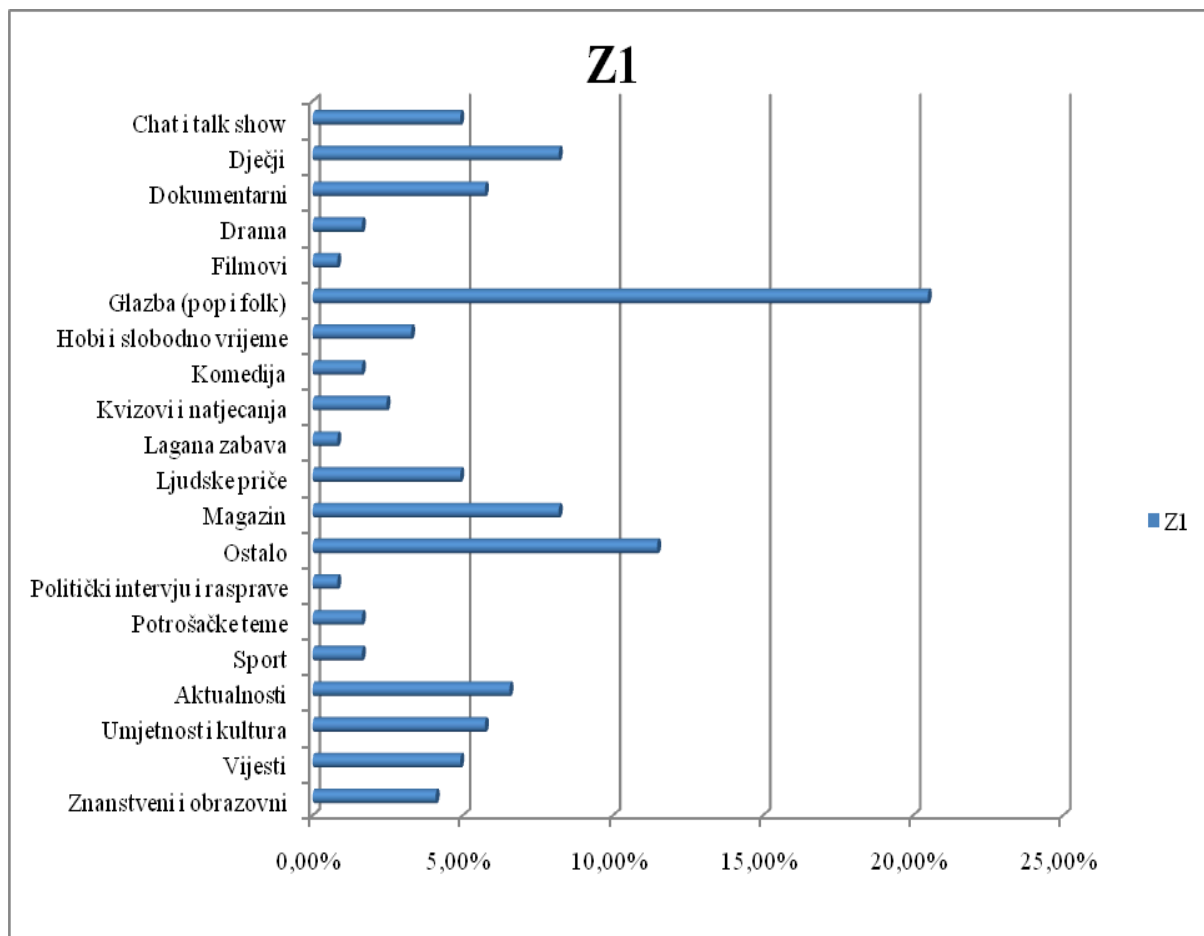
Čakovečka televizija (ČKTV), također, ima visok udio informativnih programa, pa žanr aktualnosti zauzimaju prvo mjesto s 19.23%, slijede vijesti s 14.10%. No, za razliku od VTV-a, na ČKTV-u su puno bolje zastupljeni zabavni program i fikcija, poput glazbe (11.54%) i dječjih emisija (7.69%) te sapunica (6.41%) i filma (8.97%), što je ujedno i najveći udio filma od ukupno svih 12 televizija. Ostali žanrovi su podjednako zastupljeni, s tim da čak sedam žanrova (sport, potrošačke teme, magazin, ljudske priče, dokumentarci, lagana zabava te kvizovi i natjecanja) ima isti udio u programu – 2.56%. Pet žanrova nije uopće zastupljeno u programu ČKTV, a to su religiozni, povijesni, komedija, dramski i televizija uz doručak.

Graf 2. Distribucija žanrova na Čakovečkoj televiziji (ČKTV), 2010. godina

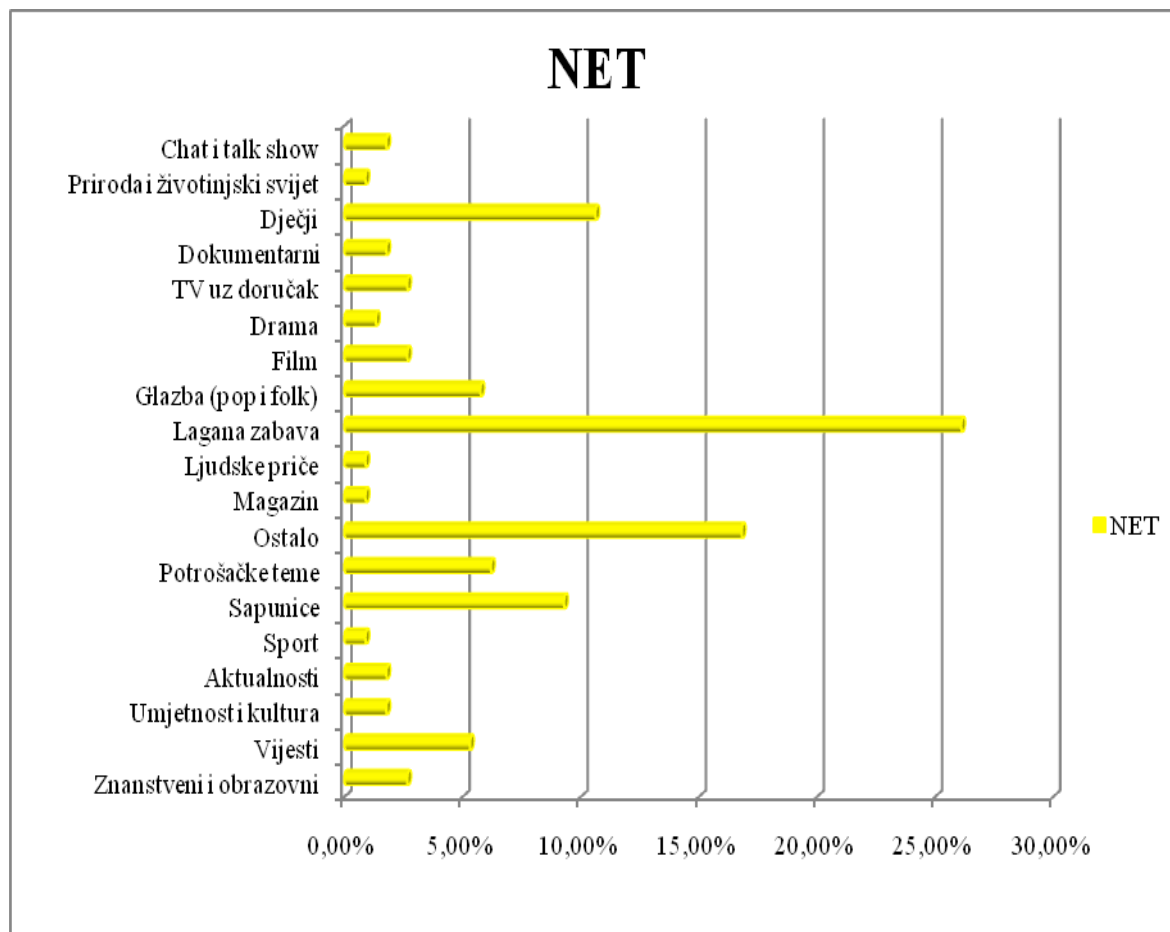
Na Zagrebačkoj televiziji (Z1) najveći udjel programa ima glazba (ne klasična i jazz) te na nju otpada više od dvadeset posto programa (20.49%). Slijedi dječji program i magazin s 8.20%. Žanrovi informativnog programa, poput aktualnosti (6.56%), umjetnost i kultura (5.74%) i dokumentarci (5.74%) također zauzimaju visoke udjele u programu Z1, a na vijesti otpada 4.92% programa. Isti udjel kao i vijesti imaju i žanrovi zabavnog programa, ljudske priče te chat i talk show. Televizija Z1 ujedno ima i najveći udio znanstvenog i obrazovnog programa (4.10%) od svih lokalnih i regionalnih televizija koje su obuhvaćene ovim istraživanjem. Fikcija je na programu slabo zastupljena, komedija i drama imaju svaka po 1.64%, a film samo 0.82%. Pet žanrova nije uopće zastupljeno u programu Z1, a to su sapunice, religiozni, povijesni, tv uz doručak i priroda i životinjski svijet.

Graf 3. Distribucija žanrova na Zagrebačkoj televiziji (Z1), 2010. godina

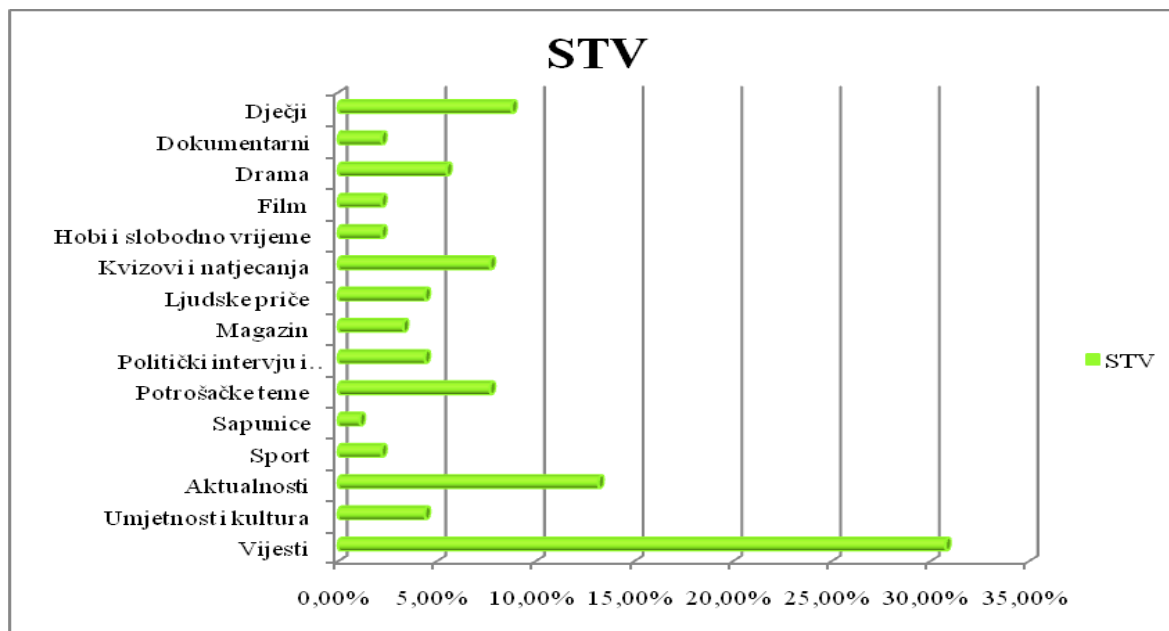
Nezavisna televizija (NET) najviše od svih 12 lokalnih i regionalnih televizija emitira lagane zabave (26.11%) i sapunice (9.29%) te je druga po redu, nakon OTV-a, po udjelu dječjeg programa (10.62%). Slijede potrošačke teme s 6.19%, glazba (5.75%), vijesti (5.31%) i film (2.65%). Udjeli svih ostalih žanrova su ispod dva posto, s tim da se na NET-u uopće ne emitiraju programi koji spadaju u žanr politički intervju i rasprave, religiozni, povijesni, kvizovi i natjecanja, komedija te hobi i slobodno vrijeme.

Graf 4. Distribucija žanrova na Nezavisnoj televiziji (NET), 2010. godina

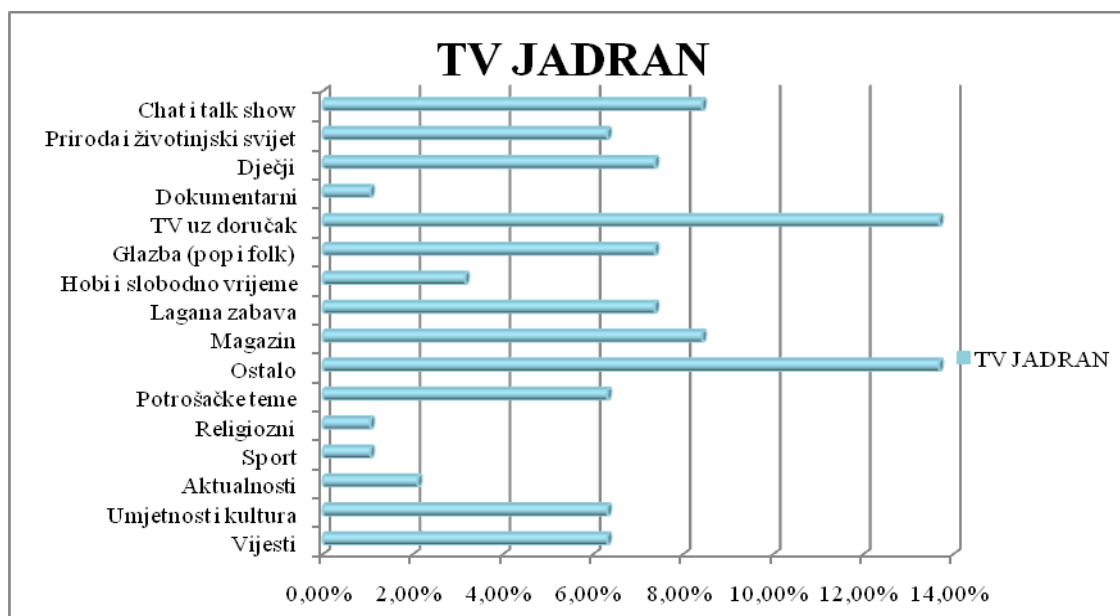
Na Televiziji Slavonije i Baranje (STV) više od polovice emitiranog programa otpada na vijesti (30.77%), aktualnosti (13.19%), potrošačke teme (7.69%) te politički intervju i rasprave (4.40%). Također, program STV-a ima najviše kvizova i natjecanja (7.69%) te drame (5.49%) u odnosu na ostale lokalne i regionalne televizije.

Graf 5. Distribucija žanrova na Televiziji Slavonije i Baranje (STV), 2010. godina

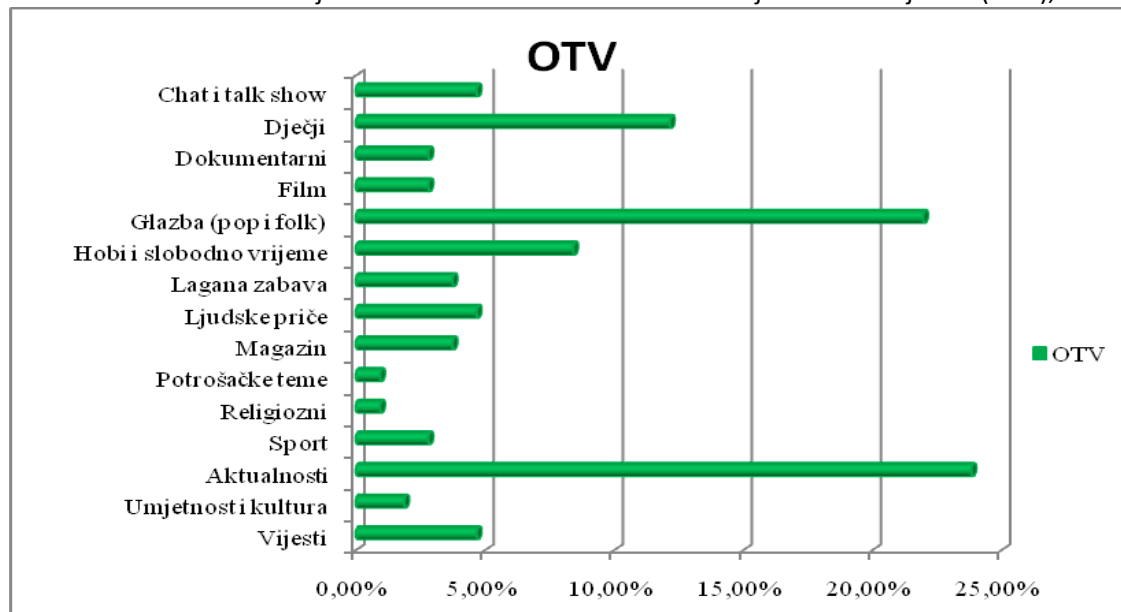
Televizija Jadran, pak, u odnosu na ostale kanale ima najveći udjel televizije uz doručak (13.68%), magazina (8.45%) te prirode i životinjskog svijeta (6.32%).

Graf 6. Distribucija žanrova na Televiziji Jadran, 2010. godina

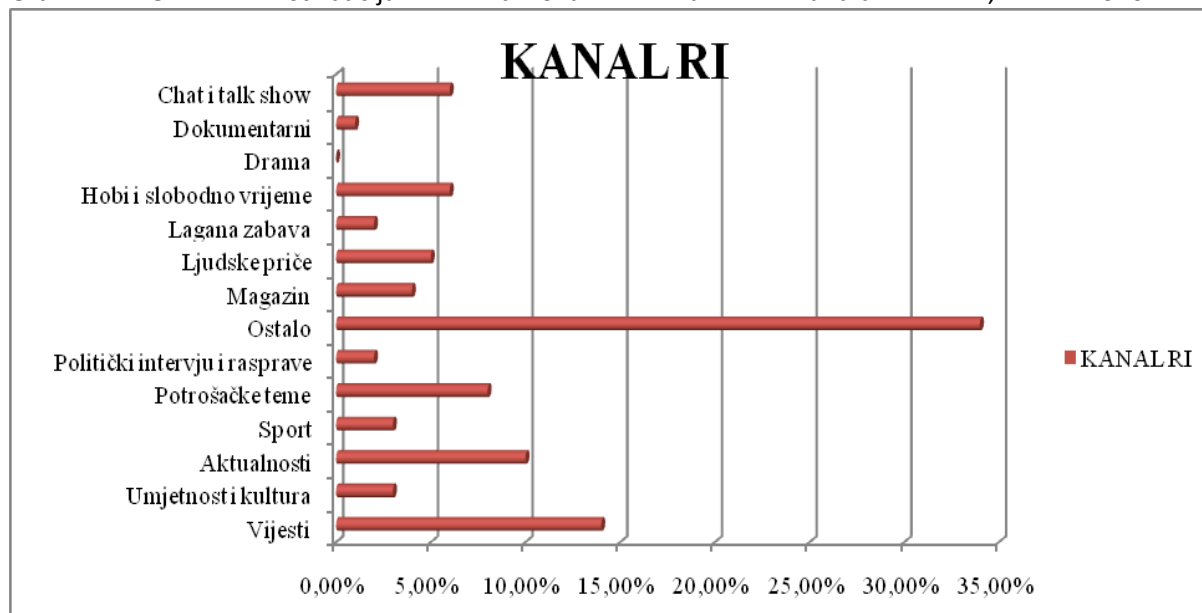
Na Otvorenoj televiziji (OTV) najveći udjel programa od 23.83% otpada na aktualnosti, slijedi glazba (pop i folk) sa 21.96% te hobi i slobodno vrijeme (8.41%). Zatim ide dječji program sa 12.15% te chat i talk show, vijesti i ljudske priče (svaki od njih po 4.67%).

Graf 7. Distribucija žanrova na Otvorenoj televiziji (OTV), 2010. godina

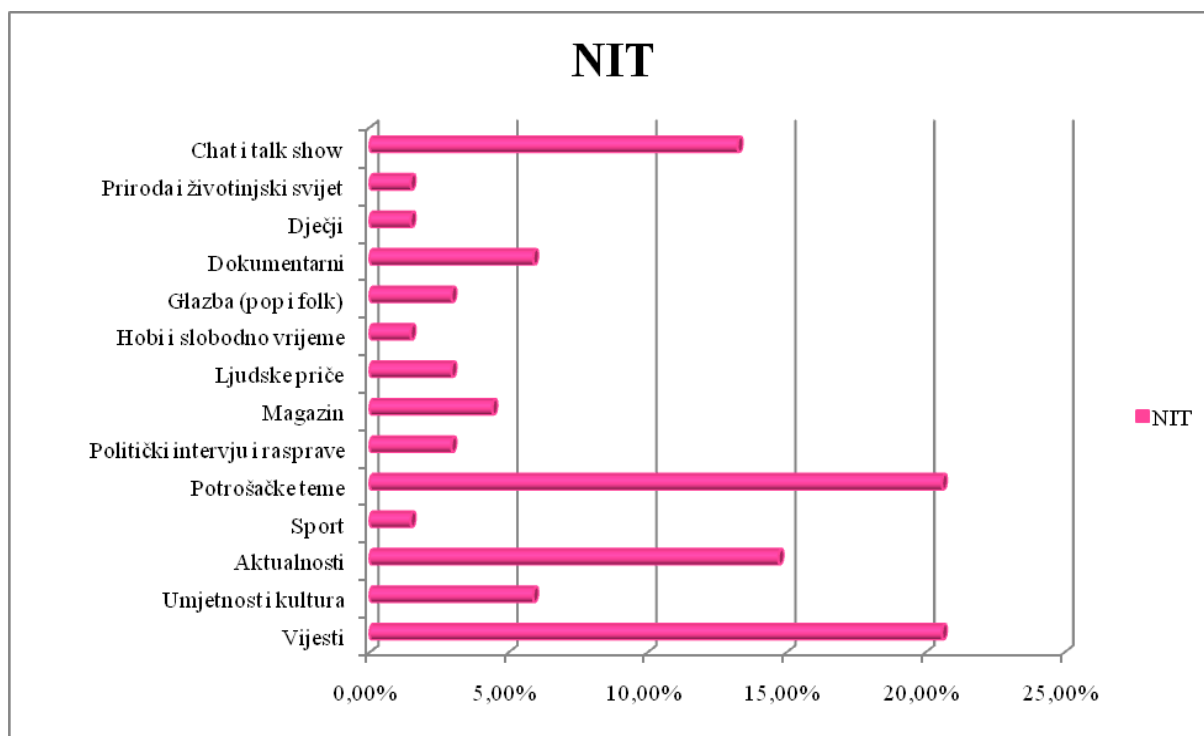
Na Kanalu RI najveći udjel emitiranog programa drže vijesti (14%), slijede aktualnosti (10%) i potrošačke teme (8%). Zanimljivo, na Kanalu RI se od svih 12 televizija emitira i najveći udjel ljudskih priča (5%) i sporta (3%).

Graf 8. Distribucija žanrova na Kanalu RI, 2010. godina

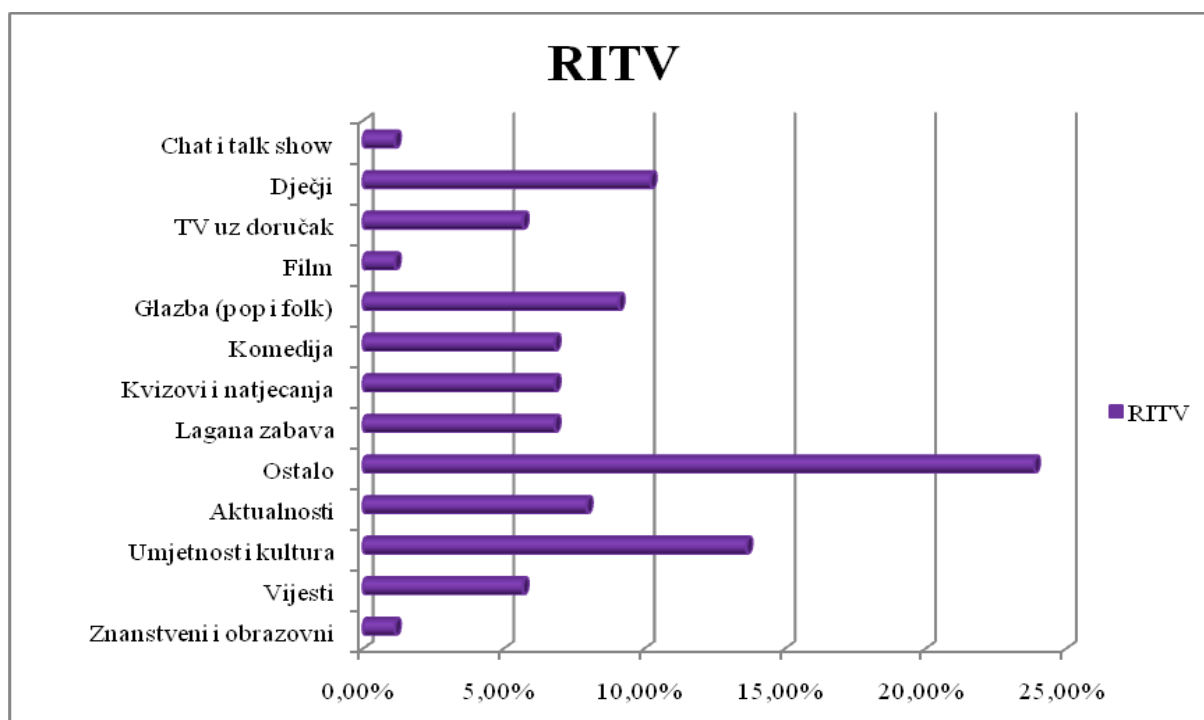

Nezavisna istarska televizija (NIT), pak, od svih 12 televizija prednjači po količini emisija žanra potrošačke teme (20.59%) te chat i talk show (13.24%), a Riječka televizija (RITV) ima najveći udjel umjetnosti i kulture (13.64%).

Graf 9. Distribucija žanrova na Nezavisnoj istarskoj televiziji (NIT), 2010. godina

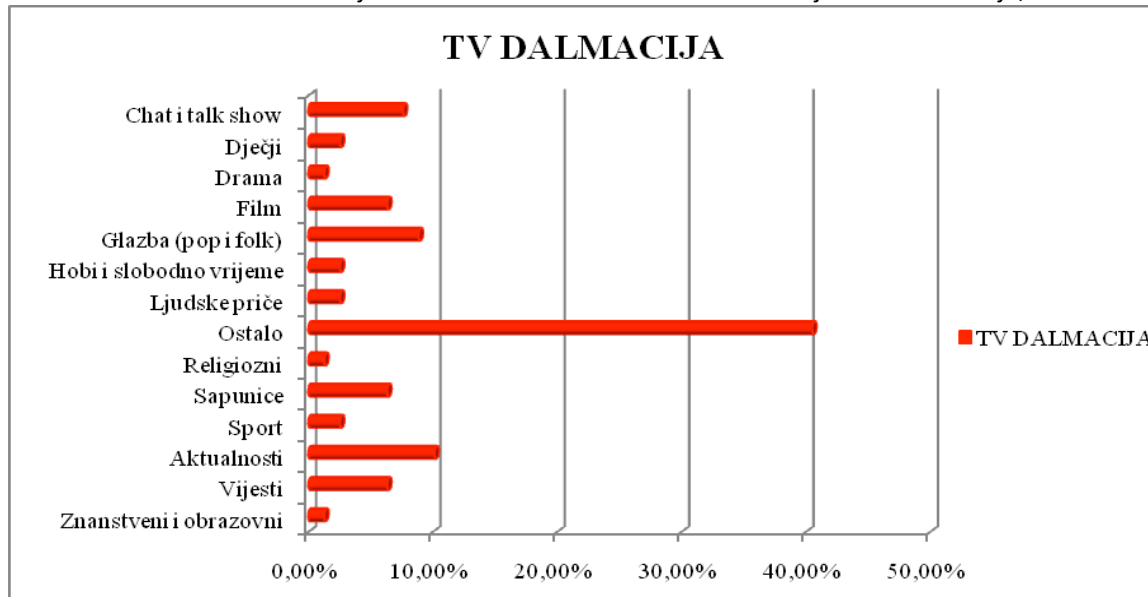

Graf 10. Distribucija žanrova na Riječkoj televiziji (RITV), 2010. godina

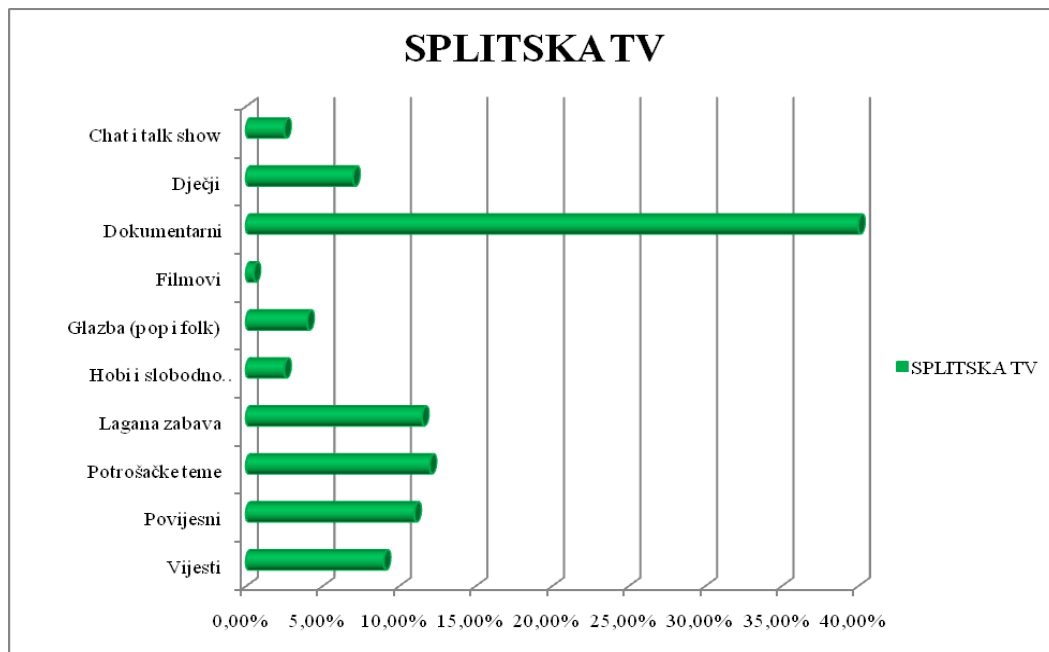
Na Televiziji Dalmacija, od ukupno emitiranog programa, najzastupljeniji žanrovi su aktualnosti (10.13%), glazba (8,86%) te chat i talk show (7.59%).

Graf 11. Distribucija žanrova na Televiziji Dalmacija, 2010. godina

Splitska televizija ima „najsiriomašnji“ program te čak 15 žanrova nije zastupljeno. Zanimljivo, ona ujedno ima i najveći udjel povijesnog (11%) te dokumentarnog programa (40%) od svih ostalih televizija.

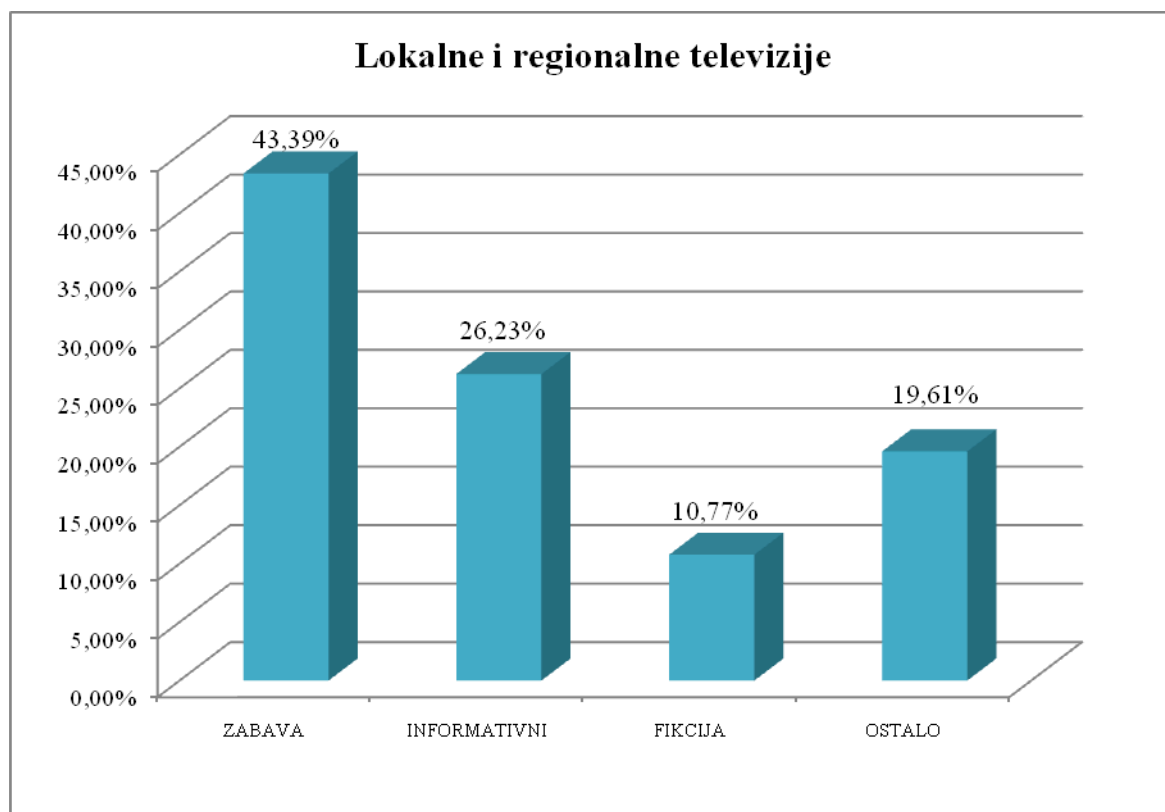
Graf 12. Distribucija žanrova na Splitskoj televiziji, 2010. godina

Istraživanje je pokazalo da je na programu lokalnih i regionalnih televizija, za razliku od nacionalnih televizija, više emisija koje pripadaju u kategoriju informativnog programa (vijesti, politički intervjui, informativni magazini, dokumentarci, umjetnost i obrazovni program, priroda i životinjski svijet, povijesni, potrošačke teme), te da je značajno manja zastupljenost dramske fikcije. No, udjel zabave se pokazao višim nego na nacionalnim televizijama (Graf 4.1.15.).

Dakle, početna pretpostavka da će na lokalnim i regionalnim televizijama biti veća zastupljenost informativnog programa, a manje fikcije i zabave, pokazala se djelomično točna. Za razliku od očekivanja, najveći udio ukupno emitiranog programa svih 12 lokalnih i regionalnih televizija otpada na zabavu, čak 43.39%. Informativni program je na drugom mjestu s visokih 26.23% te je fikcija, prema očekivanjima, zastupljena sa skromnih 10.77%.

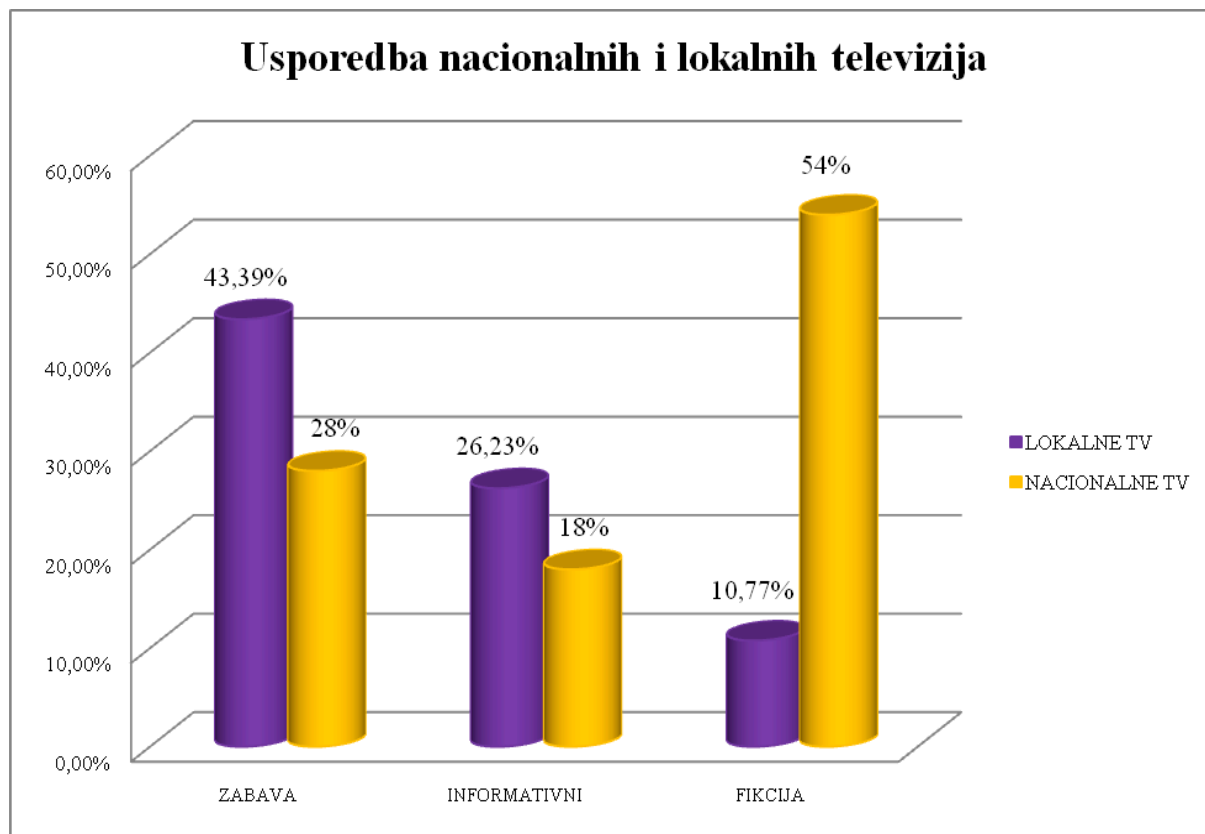
Graf 13. Glavne kategorije televizijskog programa na lokalnim i regionalnim televizijama u Hrvatskoj prema trajanju u minutama*, 2010. godina

*Žanrovi su svrstani u kategorije prema Tablici 1.

Prema rezultatima koje je Zrinjka Peruško (2009) izložila u članku „Javni interes i djelovanje televizije u Hrvatskoj“ vezanim za distribuciju žanrova prema glavnim kategorijama programa – zabavni, informativni i dramski (fikcija) program, od 1. do 7. ožujka 2009. godine na programima nacionalnih televizija emitirano je 54% fikcije, 28% zabave te 18% informativnog programa (Peruško, 2009:23).

Graf 14. Glavne kategorije televizijskog programa na hrvatskim lokalnim i regionalnim te nacionalnim televizijama (ukupno emitirani program u minutama kao udio u programu dvaju skupina televizija), 2009. i 2010. godina

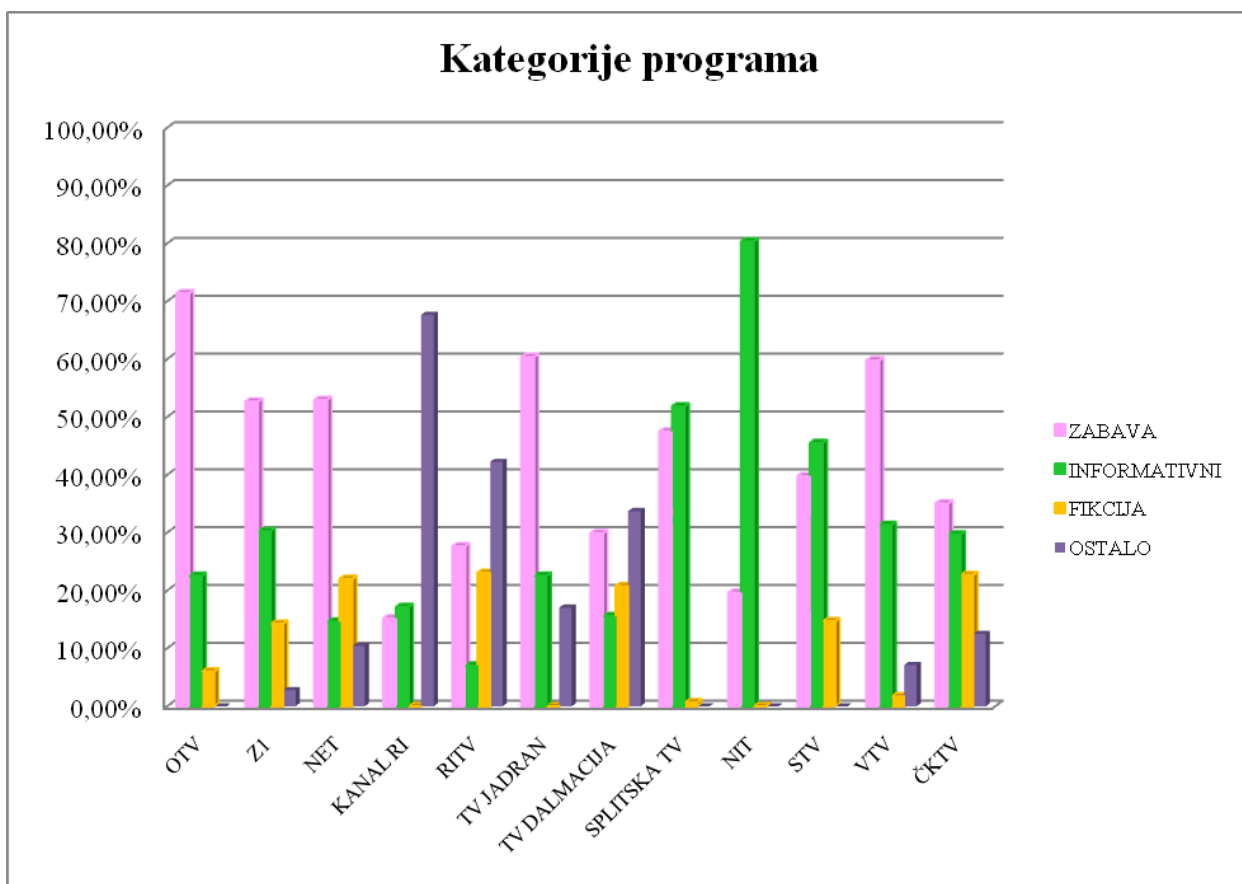

Izvor za nacionalne televizije: Peruško (2009) Javni interes i djelovanje televizije u Hrvatskoj

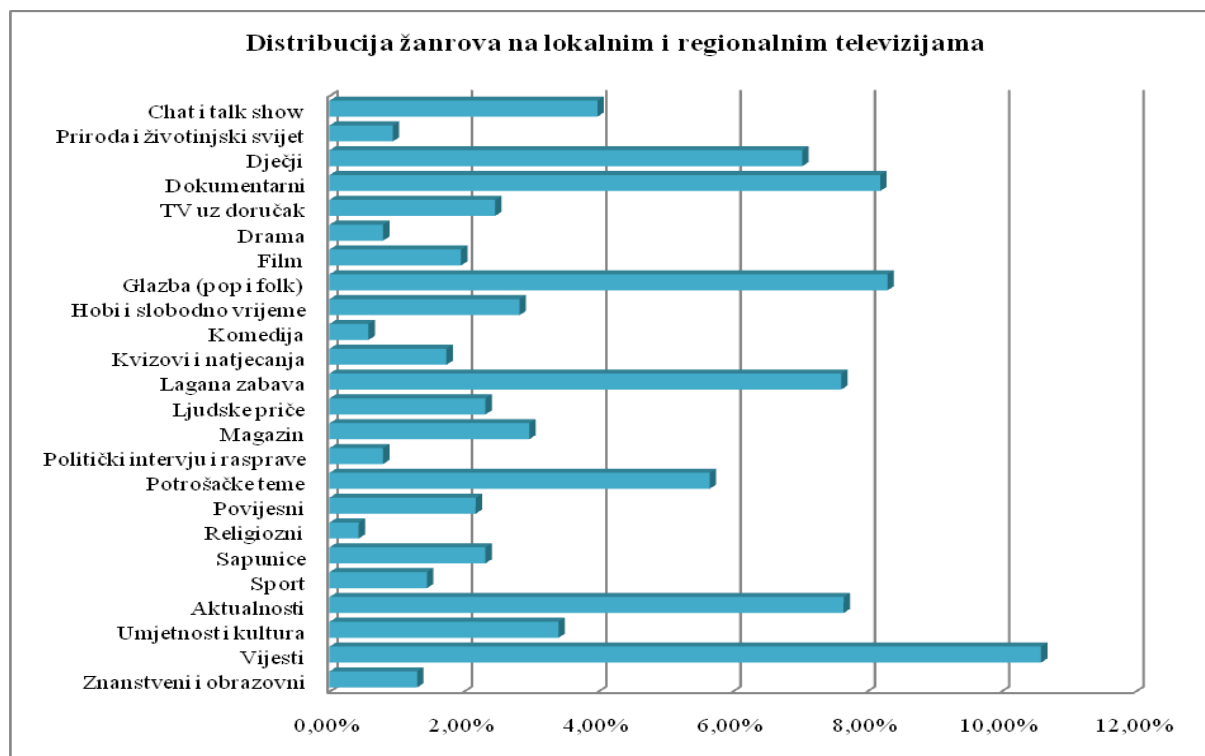
Istraživanje u ovom radu je provedeno u 2010. godini (od 20. do 26. veljače te od 27. veljače do 5. ožujka) u skoro istom razdoblju kao i istraživanje u Peruško (2009) te prema usporedbi u Grafu 14. udjel zabave na programu lokalnih i regionalnih televizija bio je veći za više od 15 posto od onog emitiranog na nacionalnim televizijama. No, udjel informativnog programa, prema očekivanjima, bio je veći za više od osam posto na lokalnim i regionalnim kanalima. Ono što najviše upada u oči je nerazmjer između emitirane fikcije na nacionalnim te lokalnim i regionalnim televizijama. Naime, razlika prikazane fikcije na četiri nacionalna kanala je viša od 43 posto nego na dvanaest lokalnih i regionalnih televizija, koje su obuhvaćene ovim istraživanjem.

Ipak, prethodno su spomenuti prosječni omjeri (Graf 13.), dok neke televizije, poput Nezavisne istarske televizije (NIT), imaju udjel informativnog programa skoro dvostruko veći od prosjeka - 80.36%, a više od prosjeka imaju i Splitska TV (51.83%) te Televizija Slavonije i Baranje (45.53%). Otvorena televizija, pak, ima zabrinjavajuće visok udjel zabave, čak 71.41%, a značajno više od prosjeka imaju i Televizija Jadran (60.39%) te Vinkovačka TV (59.79%).

Graf 15. Glavne kategorije programa na lokalnim i regionalnim televizijama u Hrvatskoj, 2010. godina

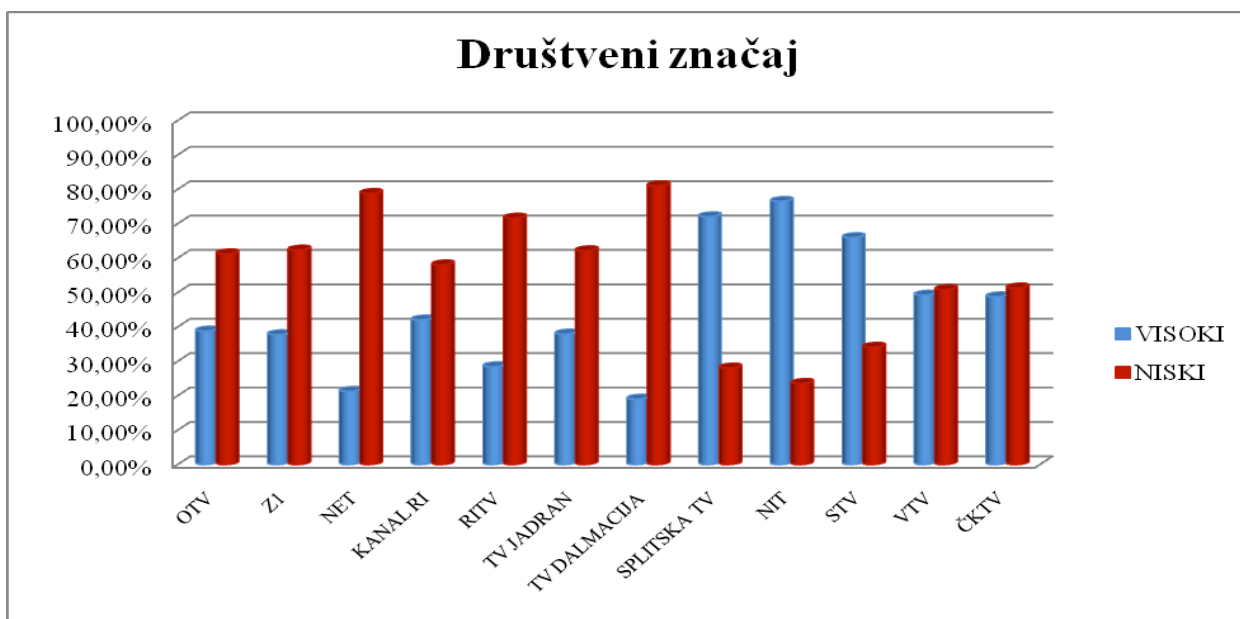
Graf 16. Distribucija žanrova na lokalnim i regionalnim televizijama u Hrvatskoj (kombinirani uzorak 12 lokalnih i regionalnih televizija za 2010. godinu, N=2756)

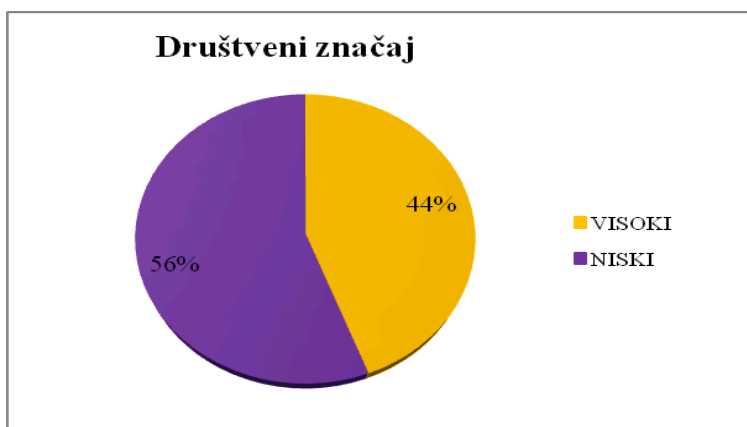
Društveno koristan sadržaj i podrijetlo programa

Iako je na programu lokalnih i regionalnih televizija, za razliku od nacionalnih televizija, više raznolikih emisija društveno korisnog sadržaja (vijesti, politički intervjui, informativni magazini, potrošačke teme, dokumentarci, umjetnost i obrazovni program), dakle onog visoke društvene vrijednosti (Peruško, 2009), istraživanje je pokazalo da na većini lokalnih i regionalnih televizija ipak prevladava sadržaj niske društvene vrijednosti, poput zabave i fikcije. Iznimke su samo Nezavisna istarska televizija s udjelom od 76.47% programa društveno korisnog sadržaja te Splitska televizija (72%) i Televizija Slavonije i Baranje (65.93%).

Graf 17. Društveno koristan sadržaj na programu 12 hrvatskih lokalnih i regionalnih televizija (ukupno emitirani program u minutama), 2010. godina

Graf 18. Društveno koristan sadržaj na programu svih 12 televizija, 2010. godina

Istraživanje je obuhvatilo i pitanje koji je omjer domaće (vlastite) proizvodnje, zatim uvoznih programa iz SAD-a, Europske Unije i ostalih zemalja te koliko podrijetlo programa utječe na društvenu važnost.

Na temelju članka 37. stavka 1. Zakona o elektroničkim medijima (NN153/09), vlastitom proizvodnjom smatraju se informativne, kulturno-umjetničke, glazbene, športske i druge emisije te drugi izvorno proizvedeni audiovizualni i/ili radijski programi čiji je proizvođač nakladnik televizije i/ili radija ili su proizvedeni po njegovoj narudžbi i za njegov račun. Dakle, većina emisija domaće proizvodnje na lokalnim i regionalnim televizijama su u kategoriji društveno korisnog programskog sadržaja, dok su uvozni većinom u kategoriji zabavnog programa i fikcije.

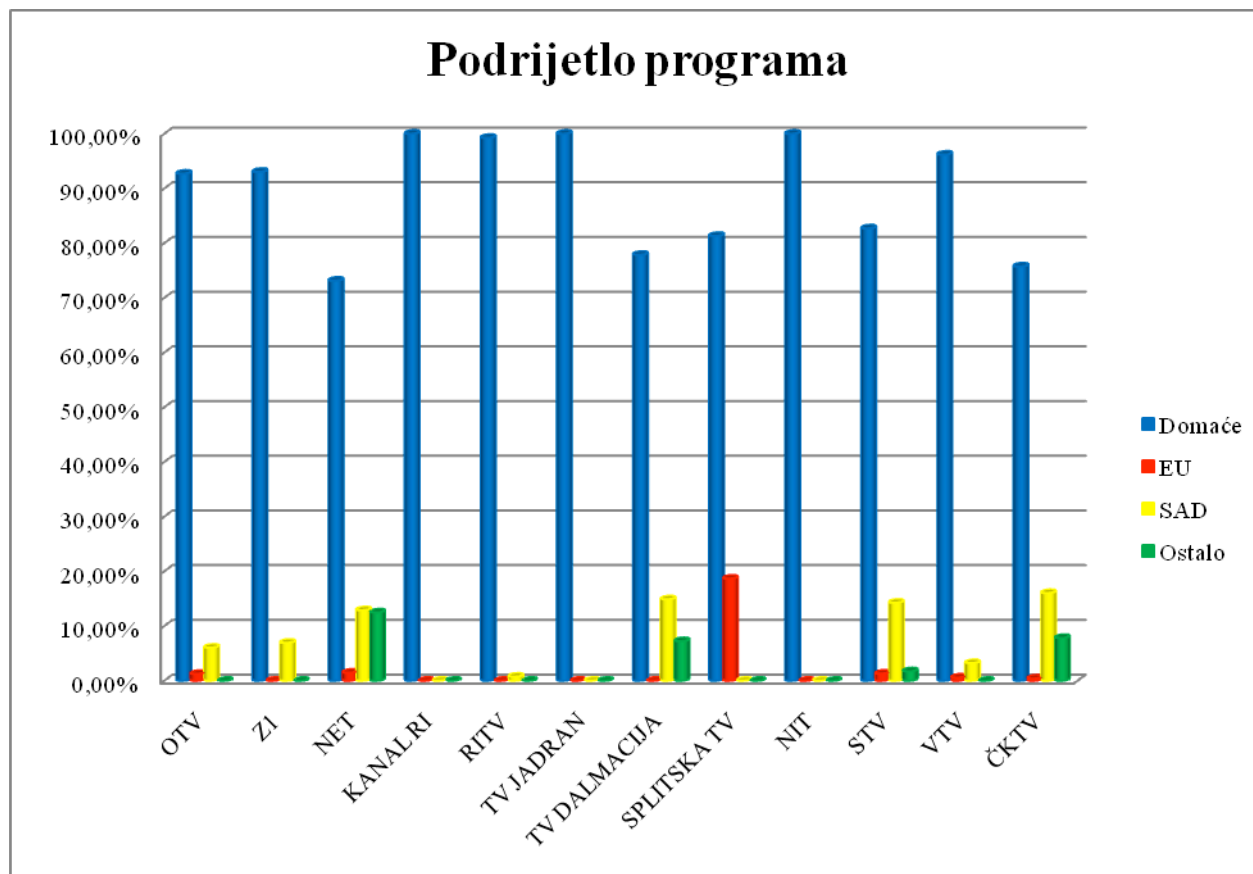
Podaci prema ukupno prikazanom programu u minutama (Tablica 4.2.3.) potvrđuju početnu pretpostavku da je na lokalnim i regionalnim televizijama značajno veća zastupljenost domaće proizvodnje nego na nacionalnim televizijama, s tim da je najmanji iznos domaće proizvodnje još uvijek visokih 73.16% na Nezavisnoj televiziji (NET). Zanimljivo, čak tri televizije (Kanal RI, TV Jadran i NIT) u svojoj programskoj shemi uopće nemaju uvoznih programa, dok najveći udjel programa iz SAD-a ima Čakovečka televizija (16.04%), a iz EU Splitska televizija s 18.67%. Pod kategoriju ostalo (programski sadržaj koji je podrijetlom iz Meksika) nalaze se razne sapunice, a najprisutnije su na Nezavisnoj televiziji (12.49%).

Tablica 3. Distribucija podrijetla programa na lokalnim i regionalnim televizijama u Hrvatskoj, 2010. godina

Podrijetlo programa	OTV	Z1	NET	KANAL RI	RITV	TV JADRAN	TV DALMACIJA	SPLITSKA TV	NIT	STV	VTV	ČKTV
Domaće	92,71 %	93,06 %	73,16 %	100,00 %	99,26 %	100,00 %	77,87 %	81,33 %	100,00 %	82,71 %	96,20 %	75,75 %
EU	1,25 %	0,00 %	1,46 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	18,67 %	0,00 %	1,30 %	0,57 %	0,39 %
SAD	6,04 %	6,94 %	12,89 %	0,00 %	0,74 %	0,00 %	14,89 %	0,00 %	0,00 %	14,27 %	3,23 %	16,04 %
Ostalo	0,00 %	0,00 %	12,49 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	7,24 %	0,00 %	0,00 %	1,73 %	0,00 %	7,82 %
UKUPNO	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Naime, ako usporedimo podrijetlo programa na lokalnim i regionalnim televizijama te nacionalnim dolazimo do zaključka da je na prvima puno više programskog sadržaja domaće proizvodnje. Na nacionalnim kanalima (HTV1, HTV2, RTL i Nova TV) tijekom četiri godine (2005.- 2009.) omjer domaće proizvodnje varirao je između 50% i 60%, dok je na lokalnim i regionalnim kanalima bio između 70 % i 100%.

Graf 19. Distribucija podrijetla programa na hrvatskim lokalnim i regionalnim televizijama, 2010. godina

U programu lokalnih i regionalnih televizija veći omjer domaćeg, no nije zanemariva ni činjenica da više od pola programa nacionalnih televizija također otpada na domaću proizvodnju. Razlog tome vjerojatno leži u zakonski propisanim kvotama. Naime, na temelju članka 38. stavka 1. Zakona o elektroničkim medijima (NN153/09), udio vlastite proizvodnje mora iznositi najmanje 20% dnevnog vremena objavljivanja svakoga audiovizualnog programa nakladnika televizije, a od toga najmanje 50% u prime timeu (između 16 i 22 sata).

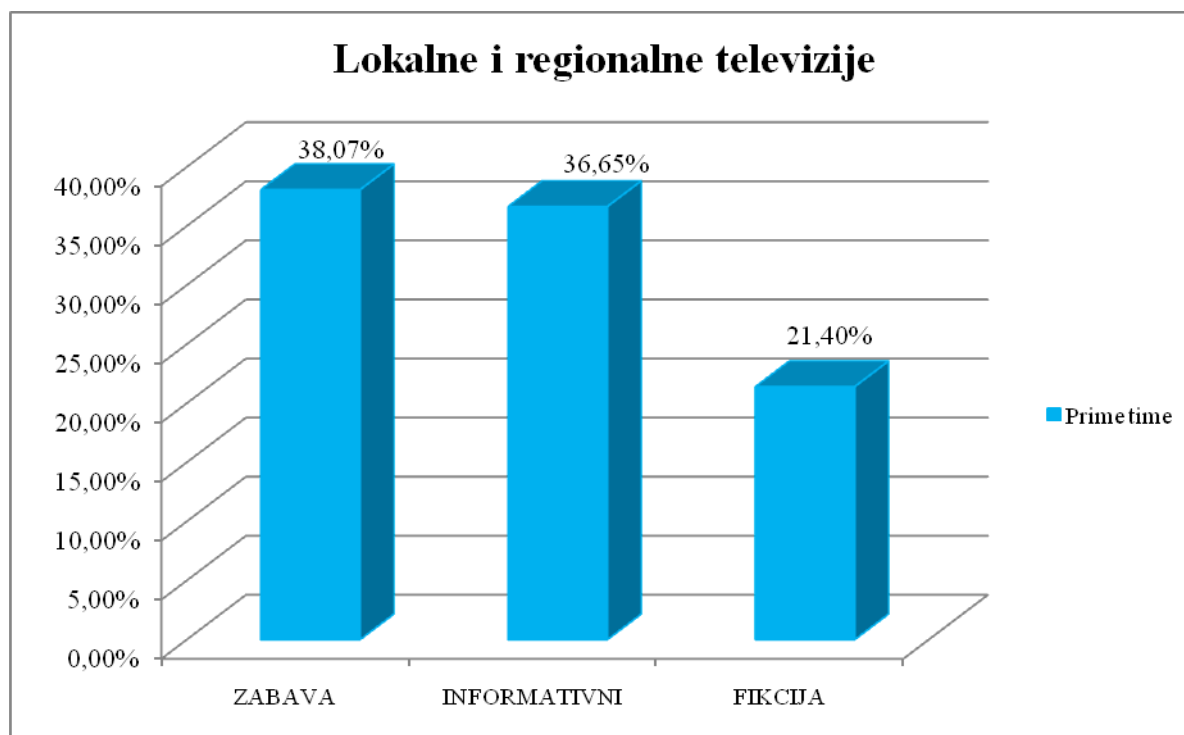
Stoga, ono što najviše upada u oči nije visoki omjer domaće proizvodnje, već razlika između programskog sadržaja koji je podrijetlom iz SAD-a. Dok se na nacionalnim kanalima njegov omjer kreće između 30 i 40 posto (Peruško, 2009), kod lokalnih i regionalnih televizija stanje je potpuno drukčije. Pa tako najveći udio programa iz SAD-a ima Čakovečka televizija, sa skromnih 16.04%, te nijedna od ostalih 11 televizija ne prelazi granicu od 15 posto. Dakle, možemo zaključiti da nacionalne televizije imaju duplo više programskog sadržaja iz SAD-a nego lokalne i regionalne. To samo po sebi ne bi bilo zabrinjavajuće, da većina sadržaja koji se uvozi iz SAD-a nije zabavni ili fikcija, dakle nizak po svom društvenom značaju.

Programi iz EU su jednako zastupljeni na nacionalnim te lokalnim i regionalnim televizijama, s jedinom iznimkom Splitske televizije, koja ima visokih 18.67% programa iz EU.

Za potrebe ovog istraživanja, prime time sam definirala između 18 i 24 sata, jer sam uspoređivala svoje rezultate programske raznolikosti prime timea na lokalnim i regionalnim televizijama s rezultatima koje je Zrinjka Peruško (2009) izložila u članku „Javni interes i djelovanje televizije u Hrvatskoj“ vezanim za prime time četiri nacionalna kanala (HRT 1, HRT 2, RTL TV i Nova TV). Peruško (2009: 17) objašnjava da gledanost počinje rasti od 18 sati te da otpada od 23:30 sati, te je na vrhuncu u 22 sata. U svom istraživanju nisam analizirala kolika je gledanosti programa na lokalnim i regionalnim televizijama, no, logičan je zaključak da je najveća upravo u prime timeu. Rezultati su pokazali da u prime timeu (između 18 i 24 sata) u odnosu na ukupno emitirani program na lokalnim i regionalnim televizijama ima najviše zabave (38.07%), zatim informativni (36.65%) pa fikcija (21.40%). Na nacionalnim televizijama je drugačija situacija. Peruško (2009:18) piše da je na

prvom mjestu informativni program s udjelom od 35.40% u prime time terminu (od ukupno emitiranog programa), slijedi zabava sa 25.60% i fikcija sa 23.70%.

Graf 20. Kategorije programa u prime timeu (od ukupno emitiranog programa u minutama) na hrvatskim lokalnim i regionalnim televizijama, 2010. godina

ZAKLJUČAK

Ovo istraživanje je obuhvatilo nekoliko polaznih pretpostavki, ali nisu se sve pokazale ispravnima. Primjerice, pretpostavka da će na lokalnim i regionalnim televizijama biti manja koncentracija zabavnih i dramskih programa u odnosu na nacionalne televizije, pokazala se djelomično točna. Iako je na nacionalnim kanalima prikazano pet puta više fikcije (54%) nego na lokalnim i regionalnim televizijama (10.77%), udjel zabave je, za razliku od očekivanja, na programu lokalnih i regionalnih televizija (43.39%) bio veći za više od 15 posto od onog emitiranog na nacionalnim televizijama (28%).

Rezultati ovog istraživanja potvrdili su početnu pretpostavku da je na lokalnim i regionalnim televizijama značajno veća koncentracija domaće proizvodnje nego na nacionalnim televizijama. Na nacionalnim kanalima (HTV1, HTV2, RTL i Nova TV) tijekom četiri godine (2005.- 2009.) omjer domaće proizvodnje varirao je između 50% i 60%, dok je na lokalnim i regionalnim kanalima 2010. godine bio između 70% i 100%.

Pretpostavka da će domaći programi imati visoku, a uvozni nisku društvenu važnost također se pokazala ispravnom. Iako su među uvoznim programima i oni iz EU, koji su većinom u kategoriji društveno korisnog sadržaja, njihov omjer i na nacionalnim te lokalnim i regionalnim televizijama je zanemariv (manje od 10%) u odnosu na one iz SAD-a i ostalih zemalja (većinom sapunice iz Meksika). Dok se na nacionalnim kanalima omjer programa iz SAD-a kreće između 30 i 40 posto, kod lokalnih i regionalnih televizija stanje je potpuno drukčije. Pa tako najveći udio programa iz SAD-a ima Čakovečka televizija, sa skromnih 16.04%, te nijedna od ostalih 11 televizija ne prelazi granicu od 15 posto. Dakle, nacionalne televizije imaju duplo više programskog sadržaja iz SAD-a nego lokalne i regionalne. To samo po sebi ne bi bilo zabrinjavajuće, da većina sadržaja koji se uvozi iz SAD-a nije zabavni ili fikcija, dakle nizak po svom društvenom značaju. Iako se lokalne i regionalne televizije još uvijek odupiru sve jačem trendu „amerikanizacije“ televizijskog programa, koji je u zadnjih par godina uzeo zamaha na nacionalnim kanalima, razlog koji se krije iza toga vjerojatno nije njihova težnja za što kvalitetnijim programom već nedostatak financijskih sredstava.

„Kada je riječ o lokalnim televizijskim postajama, unatoč činjenici da televizijska tehnologija postaje sve dostupnija, lokalne televizijske postaje imaju novčanih poteškoća, što im onemogućava proizvodnju

kvalitetnijih televizijskih programa. Muku muče s financijskim sredstvima potrebnim za isplatu plaća svojim ljudima.“ (Perišin, 2009: 8)

Potvrđena je i pretpostavka da će na lokalnim i regionalnim televizijama biti veća programska raznolikost u smislu programa od javnog interesa (programi za etničke i nacionalne manjine u Hrvatskoj, informativni program i kulturna raznolikost) nego na nacionalnim televizijama. Udjel informativnog programa, prema očekivanjima, bio je veći za više od osam posto na lokalnim i regionalnim kanalima (26.23%) nego na nacionalnim (18%).

Udjel zabavnih programa i dramske fikcije bio je veći u prime timeu (kada je gledanost veća) na lokalnim i regionalnim televizijama (38.07% i 21.40%) nego na nacionalnim (25.60% i 23.70%). Pretpostavljam da se iza toga krije pokušaj lokalnih i regionalnih televizija da na taj način zadrže ionako malu publiku te se možda nadaju da će s više zabavnog sadržaja u prime timeu privući pokojeg novog gledatelja. Naime, prema Peruško (2009: 10) tržište televizijskih publika u Hrvatskoj je izrazito koncentrirano te je 2008. godine tri najjača televizijska kanala (javni HTV 1, komercijalni RTL i Novu TV) ukupno pratilo oko 74.9% hrvatske publike. Na ostale, pak, 23 lokalne i regionalne televizije te nekoliko stranih kabljskih televizija otpada manje od 10 posto udjela u ukupnoj televizijskoj publici u Hrvatskoj. Dakle, da bi privukle i zadržale gledatelje, lokalne i regionalne televizije moraju svoj program u prime timeu napraviti što atraktivnijim.

Unatoč tim zabrinjavajućim podacima, početna pretpostavka da će u prime timeu lokalnih i regionalnih televizija biti veći udjel informativnog programa ipak se pokazala točnom, iako je razlika neznatna, u samo jednom postotku više.

Rezultati istraživanja pokazali su da od 12 televizija Varaždinska televizija ima najraznovrsniji program, što je uvidio i Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija te joj je već dvije godine zaredom među dvadesetak lokalnih i regionalni televizijskih postaja dodijelio i najveći novčani iznos, nešto više od 1,13 milijuna kuna obje godine.

LITERATURA

- Agencija za elektroničke medije: Fond za pluralizam, http://www.e-mediji.hr/rad_agencije/fond_pluralizam.php (preuzeto 25. ožujka 2010.)
- Kanal RI: TV raspored, <http://www.kanal-ri.hr/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)
- Nezavisna istarska televizija: TV raspored, <http://www.nit.hr/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)
- Nezavisna televizija: TV raspored, <http://www.net-tv.hr/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)
- Otvorena televizija: TV raspored, <http://otv.hr/portal/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)
- Perišin, Tena (2009) „Medijska infrastruktura“, in Peruško, Z. et al. „UNESCO indikatori medijskog razvoja: monitoring medijskog razvoja u Hrvatskoj“, studija
- Perišin, Tena: Tehnološka infrastruktura koja podupire neovisne i pluralističke medije (Sažeci panela), 161.53.122.60/pdf/sazeci_panela_hr.pdf (preuzeto 21. kolovoza 2010.)
- Peruško, Zrinjka (2009) „Javni interes i djelovanje televizije u Hrvatskoj“. Medijska istraživanja. god. 15, br. 2., str. 5-31.
- Riječka televizija: TV raspored, <http://www.tvpgk.com/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)
- Splitska televizija: TV raspored, <http://www.splitskatelevizija.hr/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)
- Televizija Dalmacija: TV raspored, <http://www.tv-dalmacija.hr/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)
- Televizija Jadran: TV raspored, <http://www.tvjadran.hr/09/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)
- Televizija Slavonije i Baranje: TV raspored, <http://www.stv.hr/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)
- Turković, Hrvoje (2004) Fim: zabava, žanr, stil. Zagreb: Hrvatski filmski savez
- Varaždinska televizija: TV raspored, <http://www.vtv.hr/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)
- Ward, David (2006) Final Report: Study on the assessment of Content Diversity in Newspapers and Television in the context of increasing trends towards concentration of media markets. Media Division. Council of Europe. MC-S-MD (2006)001
- Zagrebačka televizija: TV raspored, <http://www.z1.com.hr/> (preuzeto 22. veljače i 1. ožujka 2010.)